

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Затверджено

на засіданні кафедри загальної педагогіки
та педагогіки вищої школи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри
проф. Квас О. В.

Методичні матеріали
для самостійної роботи занять з дисципліни
«Моніторинг та оцінювання якості освіти»
для студентів – магістрантів
факультету педагогічної освіти
спеціальність «011 Освітні, педагогічні науки»

Львів 2020

Програма навчальної дисципліни¹

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи оцінювання в системі забезпечення якості освіти

Тема 1-2. Вступ до курсу. Сучасні тенденції розвитку системи освіти та педагогічного оцінювання

Тема 3. Генеза оцінювальних систем: тенденції та перспективи

Тема 4. Педагогічне оцінювання в освітньому процесі закладів освіти

Тема 5. Сутність, принципи планування та проведення педагогічного оцінювання

Тема 6-7. Традиційні й інноваційні підходи до оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів/студентів

Тема 8. Теорія та практика оцінювання в європейських країнах

Тема 9-10. Якість освіти: особливі риси та сучасні вимоги

Змістовий модуль 2. Система моніторингу якості освіти

Тема 11. Моніторинг як складова управління якістю освіти

Тема 12. Педагогічний моніторинг як інструмент керування освітнім процесом

Тема 13. Моніторинг систем управління якістю ЗВО. Етапи моніторингових досліджень

Тема 14-15. Психолого-педагогічні та методичні особливості формування і проведення моніторингових тестувань

Тема 16. Моніторинг якості освіти на регіональному рівні

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	К-сть год.
1	2	3
Тема 1-3	Реформування системи освіти в контексті забезпечення якості. Місце та роль оцінювання в сучасному освітньому процесі. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію. Підготовка до семінарського заняття № 1.	8
Тема 4-5	Педагогічне оцінювання та контроль: функції, вимоги, принципи планування і проведення. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію. Підготовка до семінарського заняття № 2.	12
Тема 6-8	Оцінювання результатів навчальної діяльності учнів/студентів: традиції та інновації у підходах.	12

¹ Див. силабус з дисципліни та навчально-методичні матеріали

	Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію. Залежність методів оцінювання від мети і форми оцінювання навчальних досягнень учнів / студентів. Підготовка до семінарського заняття № 3.	
Тема 9-10	Якість освіти як пріоритет державної політики у сфері вищої освіти. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, нормативно-правових актів. Підготовка до семінарського заняття № 4-5. Підготовка до модульного контролю. Аналіз нормативно-правової бази України в контексті проблеми забезпечення якості освіти (результати оформити у вигляді таблиці).	8
Тема 11-12	Моніторинг як інструмент управління якістю освіти. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію. Підготовка до семінарського заняття № 6.	10
Тема 13-15	Тест як засіб моніторингу якості освіти. Опрацювання підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію. Підготовка до семінарського заняття № 7. Підготовка до модульного контролю. Забезпечення якості освітньої діяльності в закладі освіти (проект).	12
Тема 16	Національні та міжнародні моніторингові дослідження якості освіти. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників. Підготовка до семінарського заняття № 8. Короткий глосарій основних понять з оцінювання та моніторингу якості освіти (зміст, визначення, пояснення).	10
Разом		72

Завдання до тем 1-3:

1. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію.
2. Процес навчання та процес оцінювання, їх взаємозв'язок.
 Завдання для «презентації». Ознайомтесь із вибраними підрозділами підручників/посібників. Здійснити аналіз поняття освіти.

⌘ Дискусійне питання. Якість освіти, що вона означає? Проаналізуйте та обговоріть кроки до вирішення спірного питання, використовуючи метод «Прес», за яким студенти обґрунтовують свою думку у такий спосіб: а) позиція («Я вважаю, що ...», «На мій погляд, ...»); б) обґрунтування («... тому, що...»); в) приклад («Так, наприклад, ...»); г) висновки («Отож, ...», «Підсумовуючи, зазначимо ...»).

3. Скласти СЛС «Еволюція оцінки (чотири етапи)».

Завдання до тем 4-5:

1. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію.
2. Покажіть залежність методів оцінювання від мети і форми оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів.
2. Визначте загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів, як вони реалізуються в нормах оцінок.
4. Рейтингова система оцінювання: переваги та недоліки.
5. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими потребами (Листок рекомендацій).

Завдання до тем 6-8:

1. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію.
2. ● Порівняльна характеристика портфоліо та тестування як методів підсумкового контролю знань студентів.
☞ Завдання для «презентації». Створюємо якісний тест (до проблеми конструювання тестів).
3. Метод проєктів та особливості оцінювання.

Завдання до тем 9-10:

1. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію.
1. Система забезпечення якості середньої освіти в Україні.
2. Європейські стандарти щодо внутрішнього забезпечення якості у ЗВО.
3. Теорія та практика оцінювання успішності студентів/учнів у європейських країнах.
4. Якість професійної підготовки майбутнього фахівця.
5. Освітня програма підготовки вчителя: компетентнісний підхід.
6. Аналіз нормативно-правової бази України в контексті проблеми забезпечення якості освіти (результати оформити у вигляді таблиці).

Завдання до тем 11-12:

1. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію.

2. Таксономія цілей навчання. Різниця у підходах.
 ☞ Завдання для «презентації». Моніторинг в освіті.
3. Сучасні підходи до організації моніторингових досліджень.
Завдання до тем 13-15:

1. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію.
2. Робота над проектом «Забезпечення якості освітньої діяльності в закладі освіти».

Забезпечення якості освітньої діяльності в закладі освіти

Максимальна оцінка – 10 балів

Мета: осмислення та розробка основних заходів, спрямованих на забезпечення якості освіти в освітньому закладі.

Завдання: на основі вивчення науково-педагогічної літератури, нормативних документів, практичного досвіду розробити *Програму* заходів із забезпечення якості освіти освітнього закладу (на вибір – у дошкільному закладі освіти, школі, університеті) за таким планом:

1. Заходи, спрямовані на вдосконалення навчальних/освітніх програм.
2. Заходи, спрямовані на підвищення кваліфікації педагогічних / науково-педагогічних працівників.
3. Заходи, спрямовані на вдосконалення методів викладання та підвищення рівня об'єктивності оцінювання.
4. Політика освітнього закладу щодо формування контингенту вихованців / учнів / студентів.
5. Встановлення зворотних зв'язків між учасниками освітнього процесу.
6. Сформулювати рекомендації щодо забезпечення якості освітньої діяльності закладу освіти.

Критерії оцінювання проєкту

№ п/п	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань і визначення методів дослідження	2
2.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел (науково-педагогічної літератури, нормативно-правових документів). Виклад фактів, ідей, результатів дослідження структурно та в логічній послідовності	6
3.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел	2
Загальна кількість балів		10

Завдання до теми 16:

1. Опрацювання лекційного матеріалу, підрозділів вибраних посібників, робота над укладанням глосарію.
2. Моніторинг як кваліметричний інструмент.
3. Представити короткий глосарій основних понять з оцінювання та моніторингу якості освіти (зміст, визначення, пояснення).

Рекомендована література

Основна

1. Біляковська О. О., Мицишин І. Я., Цюра С. Б. Дидактика вищої школи: навч. посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2013.
2. Вимірювання в освіті: підручник / за ред. О. В. Авраменко. Кіровоград, 2011.
3. Локшина О. І. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи. Київ: К.І.С., 2004.
4. Лукіна Т. О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. Київ: Вид. дім «Шкільний світ», 2006.
5. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність / Я. Я. Болюбаш, І. Є. Булах, М. Р. Мруга, І. В. Філончук. Київ, 2007.

Додаткова

6. Берещук М. Я. Тестовий контроль та рейтингова оцінка знань студентів. Харків, 2001.
7. Біляковська О. Система забезпечення якості професійної підготовки майбутніх учителів у Республіці Польща та в Україні: порівняльний аналіз : монографія / за ред. С. Сисоєвої. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020.
8. Гопкінс Д. Оцінювання для розвитку школи. Пер. з англ. Г. Вець. Львів: Літопис, 2003
9. Гронлунд Норман Е. Оцінювання студентської успішності. Київ: НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005.
10. Сак Т. В. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: наук.-метод. посіб. Київ: Плеяди, 2011.
11. Сікорський П. І., Біляковська О. О. Моделювання контрольно-оцінювальних систем у середній школі: монографія. Львів, 2010.
12. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). Київ: ТОВ «ЦС», 2015.
13. Ярошук Л. Г. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти: навч. посібник. Київ: Слово, 2010.

Інтернет-джерела

14. Біляковська О. Якість освіти: до генези поняття. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2017. Вип. LXXVI. Том I. С. 24-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2017_76%281%29__6
15. Біляковська О. Контрольно-оцінювальна діяльність у дискурсі професійної підготовки майбутнього вчителя. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». 2018. Вип. LXXXIV. Том 2. 2018. С. 73-77. URL: http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_84/part_2/16.pdf
16. Закон України «Про вищу освіту» із змінами. URL: <https://zakon.help/law/1556-VII>
17. Закон України «Про освіту» від 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
18. Наказ Міністерства освіти і науки України № 776 від 16.07.2018 року «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konserciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
19. Національна рамка кваліфікацій. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Генеза понять «освіта», «якість», «якість освіти», «оцінювання», «моніторинг».
2. Залежність трактування поняття «якість освіти» від цілей, цінностей, ресурсів зацікавлених сторін, а також загального контексту.
3. Основні тенденції розвитку вищої освіти в сучасному світі.
4. Становлення та розвиток проблеми забезпечення якості вищої освіти в світовій та національній освітній практиці.
5. Історія розвитку педагогічного оцінювання.
6. Процес навчання та процес оцінювання, їх взаємозв'язок.
7. Основні педагогічні вимоги до контролю й оцінювання успішності учнів/студентів.
8. Головні принципи контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів.
9. Функції контролю й оцінювання результатів навчання у системі освіти.
10. Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів/студентів.
11. Структурні компоненти контролю навчальних досягнень учнів/студентів.
12. Форми організації контролю в освітньому процесі.
13. Переваги та недоліки різних методів контролю знань учнів/студентів.
14. Види контролю навчальних досягнень студентів.
15. Методи контролю навчальних досягнень учнів/студентів.
16. Зміст понять «оцінка», «відмітка», «бал».
17. Психологічні особливості оцінювання успішності учнів/студентів.
18. Поняття «критерії оцінювання» та «норми оцінювання» знань, умінь, навичок студентів.

19. Якісна характеристика рівнів навчальних досягнень учнів.
20. Причини необ'єктивності педагогічної оцінки.
21. Самоконтроль і самооцінка в освітньому процесі.
22. Таксономія освітніх цілей (таксономія Б. Блума).
23. Види оцінювальних шкал і можливості їх застосування.
24. Рейтингова система оцінювання навчальних досягнень студентів.
25. Традиційна й рейтингова системи оцінювання в освітньому процесі: порівняльний аналіз.
26. Види оцінювання успішності учнів/студентів у європейських країнах.
27. Контрольно-оцінювальна діяльність вчителя/викладача.
28. Формувальне оцінювання: цілі та види.
29. Сутність поняття «портфоліо», його види та особливості оцінювання.
30. Зовнішнє незалежне оцінювання: зміст, процедура, організаційно-технологічне забезпечення.
31. Тестовий контроль: сутність, переваги, недоліки.
32. Сутність поняття «тест успішності».
33. Тест як засіб педагогічного вимірювання.
34. Основні критерії якості діагностичних тестів.
35. Історія становлення та розвитку тестування.
36. Класифікація педагогічних тестів.
37. Основні (дидактичні, технологічні) вимоги до оцінки якості тестових завдань.
38. Переваги та недоліки різних форм тестових завдань.
39. Порівняльна характеристика портфоліо та тестування як методів підсумкового контролю знань студентів.
40. Нормативні документи, які стали основою для розвитку системи забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі.
41. Основні напрямки імплементації європейської системи забезпечення якості освіти в Україні.
42. Базові нормативно-правові акти національного рівня щодо формування системи забезпечення якості вищої освіти.
43. Місце освітніх програм у системі забезпечення якості освіти.
44. Якість підготовки фахівців у ЗВО.
45. Забезпечення якості освіти у цілях навчання, контролю, оцінювання, моніторингу.
46. Зміст поняття «педагогічний моніторинг» та «освітній моніторинг».
47. Теоретичні аспекти освітнього моніторингу.
48. Об'єкти моніторингу якості освіти.
49. Стратегічні завдання моніторингу якості освіти.
50. Педагогічний моніторинг як інструмент керування освітнім процесом.
51. Етапи становлення моніторингу якості освіти.
52. Головні вимоги щодо ефективності моніторингу.
53. Основні функції педагогічного моніторингу.

54. Головні принципи моніторингових досліджень.
55. Види моніторингових досліджень.
56. Класифікація освітнього моніторингу.
57. Основні етапи моніторингових досліджень.
58. Моделі освітніх індикаторів якості освіти.
59. Показники (індикатори) моніторингу якості освіти.
60. Характеристика етапів моніторингу навчальної діяльності.
61. Мета проведення міжнародних порівняльних досліджень.
62. Міжнародні програми оцінювання освітніх досягнень учнів (PISA, TIMSS).

*Матеріали самостійної роботи
уклала доц. Біляковська О.О.*